

(กสม.แถลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 30/2565)

กสม. เผยผลการตรวจสอบเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติต่อผู้ป่วย/ผู้ติดเชื้อเอชไอวี

ย้ำให้ยกเลิกการตรวจหาเชื้อก่อนรับเข้าทำงาน

-เตรียมเคลื่อนงานสมัชชาสิทธิมนุษยชนระดับชาติร่วมกับภาคีเครือข่าย เผยประเด็นสิทธิกระบวนการยุติธรรม

สิทธิชุมชน และสถานะบุคคล ยังมีข้อท้าทายอยู่มาก

-ขอบคุณสภาผู้แทนราษฎรมีมติผ่านร่างกฎหมายป้องกันการทรมานฯ เตรียมติดตามการนำไปบังคับใช้

ในทางปฏิบัติ

วันที่ 25 สิงหาคม 2565 เวลา 10.30 น. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยนายวสันต์ ภัยหลีกลี้ และนางสาวปิติกัญจน์ สิทธิเดช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แถลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ครั้งที่ 30/2565 โดยมีวาระสำคัญ ดังนี้

1. กสม. เผยผลการตรวจสอบเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติต่อผู้ป่วย/ผู้ติดเชื้อเอชไอวี ย้ำให้เลิกการตรวจหาเชื้อก่อนรับเข้าทำงาน เลิกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งสุขภาพ

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2565 ได้พิจารณารายงานผลการตรวจสอบอันเนื่องมาจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเหตุแห่งสุขภาพของผู้ป่วย/ผู้ติดเชื้อเอชไอวี 3 กรณี ได้แก่ (1) กรณีโรงพยาบาลของรัฐและเอกชนปฏิเสธการรับเข้าทำงานของผู้ร้องรายหนึ่งเนื่องจากผลการตรวจสุขภาพก่อนเข้าทำงานแสดงผลการติดเชื้อเอชไอวี (2) กรณีบริษัทเอกชนสองแห่งกำหนดเงื่อนไขให้ผู้สมัครงานที่ผ่านการคัดเลือกไปเข้ารับการตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนเริ่มทำงาน และ (3) กรณีระเบียบมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งกำหนดเงื่อนไขไม่จ่ายเงินสวัสดิการรักษายาบาลกรณีพนักงานหรือครอบครัวของพนักงานเจ็บป่วยอันเป็นผลโดยตรงของเหตุการณ์เป็นโรคเอดส์

กสม. พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 กำหนดว่าการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุความแตกต่างในสภาพทางกายหรือสุขภาพจะกระทำไม่ได้ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR) ได้กำหนดหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องรับประกันถึงการมีอยู่ของสิทธิในการทำงาน ซึ่งการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุทางสุขภาพอันรวมถึงผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์นั้น คณะกรรมการ ICESCR ได้มีความเห็นตามปรากฏในความเห็นทั่วไปหมายเลข 18: สิทธิในการทำงาน (General Comment No.18 – The Rights to Work: Article 6 of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights) ว่าเป็นการจำกัดการเข้าถึงสิทธิในการทำงาน (Accessibility to the Right to Work) นอกจากนี้ นโยบายการตรวจเลือดก่อนรับเข้าทำงานยังขัดต่อแนวปฏิบัติเรื่องโรคเอดส์ในโลกแห่งการทำงานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งวางแนวปฏิบัติไว้ว่าไม่ควรมีการตรวจหาเชื้อเอดส์ในกระบวนการสรรหาบุคคลหรือในการต่ออายุการจ้างงาน การตรวจสุขภาพร่างกายใด ๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการตรวจก่อนจ้างงานหรือการตรวจร่างกายตามปกติ

ของลูกจ้างก็ไม่ควรมีข้อบังคับให้ตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีร่วมด้วย ดังนั้น นโยบายการตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนรับเข้าทำงาน จึงถือเป็นนโยบายที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนและถือเป็นการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุทางสุขภาพ

ส่วนกรณีที่ระเบียบมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งกำหนดว่า จะไม่ให้เงินสวัสดิการการรักษาพยาบาลกรณีพนักงานหรือครอบครัวของพนักงานเจ็บป่วยอันเป็นผลโดยตรงของเหตุการณ์เป็น โรคเอดส์นั้น แม้มหาวิทยาลัยแห่งดังกล่าวจะชี้แจงเหตุผลว่าพนักงานต้องปฏิบัติหน้าที่ใกล้ชิดนักศึกษาหรือปฏิบัติหน้าที่ให้บริการแก่นักศึกษาทั่วไปซึ่งจะต้องมีสุขภาพที่ดีและแข็งแรง ไม่เป็นโรคที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานหรือเป็นพาหะในการแพร่เชื้อโรค แต่กรมควบคุมโรคระบุว่าโรคเอดส์สามารถติดต่อได้ทางเพศสัมพันธ์ การรับเชื้อทางเลือด และการติดจากแม่สู่ลูกเท่านั้น ทั้งนี้ผู้ป่วยโรคเอดส์อยู่ร่วมกับคนในสังคม และทำงานได้เหมือนคนปกติทั่วไป การกำหนดเงื่อนไขไม่ให้เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของผู้ป่วยโรคเอดส์จึงเป็นการจำกัดสิทธิการได้รับบริการสาธารณสุขโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรว่าลักษณะงานที่ปฏิบัติจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานหรือไม่ และยังไม่ได้สัดส่วนเมื่อคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิพนักงานให้มีสุขภาพที่ดี ระเบียบที่กำหนดเงื่อนไขดังกล่าว จึงเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งสุขภาพเช่นกัน

ก่อนหน้านี้ กสม. เคยมีข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหาการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่ติดเชื้อเอชไอวีมาแล้วหลายกรณี เช่น กรณีโรงเรียนบังคับให้นักเรียนตรวจเลือดเพื่อหาเชื้อและใช้เป็นเงื่อนไขในการศึกษาต่อ กรณีบริษัทเอกชนให้ผู้สมัครงานตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนเข้าทำงาน กรณีกฎ ก.ตร.ว่าด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2547 มีการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี เป็นต้น แต่ยังพบว่ามีการร้องเรียนลักษณะเดียวกันนี้มายัง กสม. อย่างต่อเนื่อง จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่ผู้ที่เกี่ยวข้องพิจารณาแก้ไขปัญหาในภาพรวมด้วย

ในการนี้ กสม. จึงมีข้อเสนอแนะในภาพรวมจากทั้งสามกรณีคำร้องอันเกี่ยวเนื่องกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเหตุแห่งสุขภาพของผู้ป่วย/ผู้ติดเชื้อเอชไอวี โดยระบุให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลองค์กรภาครัฐหรือเอกชนที่มีนโยบายละเมิดสิทธิของผู้ป่วย/ผู้ติดเชื้อ ดำเนินการตามประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง การป้องกันและบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2563 โดยเฉพาะการให้ยกเลิกการตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนรับเข้าทำงาน และติดตามการปฏิบัติตามประกาศดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิต่อลูกจ้าง

ส่วนกรณีระเบียบการจ่ายเงินสวัสดิการรักษาพยาบาลของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งมีการเลือกปฏิบัติต่อผู้ป่วย/ผู้ติดเชื้อเอชไอวีนั้น ให้แก้ไขหรือยกเลิกระเบียบดังกล่าว และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แจ้งให้มหาวิทยาลัยในสังกัดแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ ที่ละเมิดสิทธิผู้ป่วยโรคเอดส์ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2550 ที่เห็นชอบหลักการให้โอกาสผู้ติดเชื้อเอดส์ คนพิการ และผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ซึ่งพ้นจากสภาพการเสพยาเสพติด เข้าทำงาน หรือรับการศึกษาในหน่วยงานภาครัฐ

“จากกรณีรายงานตรวจสอบข้างต้น จะเห็นได้ว่า หลายภาคส่วนยังมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับผู้ป่วย/ผู้ติดเชื้อเอชไอวี ที่นำไปสู่ความหวาดกลัวและการเลือกปฏิบัติหรือกีดกันไม่ให้เข้าถึงสิทธิในการทำงาน และการรักษาพยาบาลรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่จริงแล้ว ปัจจุบันมียารักษาที่มีประสิทธิภาพที่ทำให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีสามารถดำรงชีวิตปกติเหมือนคนทั่วไปและไม่สามารถแพร่กระจายเชื้อได้ นอกจากนี้ แม้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีจะเข้าสู่ระยะของโรคเอดส์ แต่โรคเอดส์ก็ไม่ใช่ว่าโรคติดต่ออันตราย แต่เป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวังตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เท่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องช่วยกันสร้างความเข้าใจ” กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าว

2. กสม. เตรียมเคลื่อนงานสมัชชาสิทธิมนุษยชนระดับชาติร่วมกับภาคีเครือข่าย – เผยประเด็นสิทธิกระบวนการยุติธรรมทางอาญา สิทธิชุมชน และสถานะบุคคล ยังมีข้อท้าทายในการแก้ไขปัญหา

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า ตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) มีกำหนดจัดงาน “สมัชชาสิทธิมนุษยชน : เหลียวหลังแลหน้า 2 ทศวรรษ กสม.” ขึ้นระหว่างวันที่ 1 – 2 กันยายน 2565 ณ โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการทบทวนสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนและการกำหนดนโยบายร่วมกันเพื่อผลักดันสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ จะมีการขับเคลื่อน 5 ประเด็นสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ ได้แก่ 1) กระบวนการยุติธรรมทางอาญา 2) สิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม 3) สถานะบุคคล 4) สถานการณ์โรคโควิด 19 กับกลุ่มเปราะบาง และ 5) ความหลากหลายทางเพศ

ก่อนหน้านี้ กสม. ได้ระดมความเห็นและนำเสนอสภาพปัญหาใน 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ สถานการณ์โรคโควิด 19 กับกลุ่มเปราะบาง และความหลากหลายทางเพศ ซึ่งในเบื้องต้นยังมีความท้าทายในการเข้าถึงสวัสดิการและการเยียวยาโดยรัฐภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มคนที่น่าห่วงใย เช่น เด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ คนไร้บ้าน ผู้มีปัญหาสถานะบุคคล แรงงานนอกระบบ แรงงานข้ามชาติ ส่วนประเด็นความหลากหลายทางเพศ ก็ยังมีข้อท้าทายในเรื่องการรับรองสิทธิและความเท่าเทียมทางเพศตามกฎหมาย

นอกจากสองประเด็นดังกล่าวแล้ว กสม. ยังได้รวบรวมข้อท้าทายเบื้องต้นร่วมกับภาคีเครือข่ายในประเด็นสำคัญอีก 3 ประเด็น ได้แก่ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา สิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม และสถานะบุคคล ซึ่งมีข้อมูลโดยสรุปดังนี้

ประเด็นกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีการติดตามสถานการณ์สำคัญ ได้แก่ (1) การป้องกันและปราบปรามการทรมาน จากสถิติเรื่องร้องเรียนระหว่างปี 2554 – 2565 พบว่ามีการร้องเรียนกรณีการละเมิดสิทธิในชีวิตและร่างกายจากการซ้อมทรมานและทำร้ายร่างกายระหว่างถูกควบคุมตัว จำนวน 115 เรื่อง แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ดังกล่าวดำรงอยู่มายาวนานและไม่มีแนวโน้มที่จะคลี่คลาย แม้ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) แล้วตั้งแต่ปี 2550 แต่ก็ยังไม่มียกเว้นกรณีเฉพาะที่ว่าด้วยเรื่องการทรมานอยู่ในระบบกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ล่าสุดวานนี้ (24 สิงหาคม 2565) สภาผู้แทนราษฎรมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคนสูญหาย พ.ศ. ตามที่วุฒิสภาส่งร่างแก้ไขกลับไปให้

สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาแล้ว ซึ่งกสม. มีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง เท่ากับว่ากฎหมายดังกล่าวจะได้ออกมาบังคับใช้เพื่อคุ้มครองสิทธิในชีวิตและร่างกายของประชาชนในเร็ววัน

(2) การบริหารจัดการทะเบียนประวัติอาชญากร พบผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน เช่น เสรีภาพในการประกอบอาชีพ กรณีหน่วยงานปฏิเสธไม่รับเข้าทำงานหรือกรณีนายจ้างนำประวัติอาชญากรของผู้ร้องที่เคยถูกดำเนินคดีอาญาในขณะที่ยังเป็นเยาวชนและพ้นโทษแล้วมาประกอบการพิจารณาและปฏิเสธการเข้าทำงาน หรือปัญหาบุคคลผู้ได้รับประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทินยังคงมีชื่ออยู่ในทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่ง กสม. เคยมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการคัดแยกทะเบียนเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้พ้นผิดให้กลับคืนสู่สังคมแล้ว

ประเด็นสิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม ยังคงพบปัญหาและข้อจำกัดจากกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายหลายฉบับ ที่ยังไม่ยอมรับสิทธิชุมชนและสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงการเพิกถอนสิทธิของชุมชนในการจัดการป่าที่เคยมีอยู่เดิม ขณะที่นโยบายการพัฒนาของรัฐยังมุ่งการเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติไม่ยั่งยืนและไม่เป็นธรรม สร้างผลกระทบต่อทางนิเวศ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพแก่ชุมชนท้องถิ่นที่ต้องเผชิญปัญหาการถูกแย่งชิงทรัพยากร และเกิดกรณีการฟ้องคดีไต่สวนที่อาศัยประชาชนในพื้นที่อนุรักษ์โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใช้ที่ดินและทรัพยากรตามประเพณีด้วย

ส่วนประเด็นสถานะบุคคล ยังพบอุปสรรคในกระบวนการให้สถานะจากทั้งตัวผู้ยื่นคำขอสัญชาติและสถานะบุคคล รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และกระบวนการยื่นคำขอที่มีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับกฎระเบียบและหนังสือสั่งการหลายฉบับ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสำนักทะเบียนอำเภอและจังหวัดก็มีจำนวนไม่เพียงพอในการแก้ไขปัญหา บางคนมีทัศนคติเชิงลบต่อบุคคลไร้สัญชาติ และยังคงมีรายงานการทุจริตอันเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสัญชาติด้วย นอกจากนี้ ยังพบอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของกลุ่มคนไทยพลัดถิ่นซึ่งแม้ประเทศไทยจะมี พ.ร.บ. สัญชาติ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 เพื่อพิสูจน์และรับรองคนไทยพลัดถิ่นมาแล้ว 10 ปี แต่การแก้ไขปัญหาพิสูจน์รับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นยังมีความล่าช้าส่งผลให้ผู้ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการดังกล่าวไม่สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการขั้นพื้นฐานได้

“ในงานสมัชชาสิทธิมนุษยชนระดับชาติ ภาคีเครือข่ายจะได้นำเสนอข้อมติทั้ง 5 ประเด็นสิทธิมนุษยชนสำคัญที่ได้ร่วมกันสะท้อนสถานการณ์ปัญหาพร้อมแนวทางแก้ไข พร้อมกันนี้จะมีการประกาศเจตนารมณ์ร่วมพลังขับเคลื่อนงานด้านสิทธิมนุษยชนร่วมกัน ซึ่งประชาชนหรือผู้ที่สนใจสามารถติดตามรับชมการถ่ายทอดสดประเด็นการพูดคุยและสาระในงานได้ทาง Facebook Live สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ระหว่างวันที่ 1 – 2 กันยายน 2565 นี้ ” กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าว

**3. กสม. ยินดีร่างกฎหมายป้องกันการทรมานฯ ผ่านสภาฯ ขอบคุณ ส.ส.และผู้ที่เกี่ยวข้อง
เตรียมติดตามการนำไปบังคับใช้ในทางปฏิบัติ**

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่า ตามที่สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุคคลสูญหาย พ.ศ. ที่วุฒิสภา
แก้ไขและส่งกลับมาให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา โดยมีผลการลงมติเห็นชอบด้วยคะแนน 287 เสียง
ไม่เห็นชอบ 1 เสียง งดออกเสียง 1 เสียง นั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ขอขอบคุณ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทุกท่านที่เห็นความสำคัญในการผลักดันร่างกฎหมายดังกล่าว
รวมทั้งขอบคุณและยินดีกับภาคประชาชนและภาคีเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชนที่ร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อให้
ร่างกฎหมายนี้ได้ผ่านออกมาบังคับใช้

ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุคคลสูญหาย
พ.ศ. ถือเป็นร่างกฎหมายสำคัญที่จะคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของประชาชน
อันสอดคล้องตามหลักการอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย
ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) ที่ประเทศไทยเป็นภาคีมาตั้งแต่ปี 2550 และมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตาม
โดยหลังจากนี้ กสม. จะยังคงติดตามเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง และเมื่อมีการนำกฎหมายไปบังคับใช้ในทางปฏิบัติ
กสม.จะร่วมกับภาคีเครือข่ายติดตามการบังคับใช้กฎหมายนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย
รัฐธรรมนูญ และพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่ เพื่อคุ้มครองประชาชนจากการกระทำ
ทรมานและการกระทำให้นุคคลสูญหาย ซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง ต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

25 สิงหาคม 2565